

**МЕЛІТОПОЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ БОГДАНА ХМЕЛЬНИЦЬКОГО**

ПРИРОДНИЧО-ГЕОГРАФІЧНИЙ ФАКУЛЬТЕТ

Кафедра філософії

Назва освітнього компоненту <i>Нормативний/вибірковий</i>	ЗП-03 Філософія <i>Нормативний</i>
Ступінь освіти	Бакалавр
Освітня програма	Професійна освіта. Комп'ютерні технології
Рік викладання / Семестр / Курс (рік навчання)	2020-2021 / IV семестр / II курс
Викладач	Александров Денис Валентинович
Профайл викладача	https://geo.mdpu.org.ua/aleksandrov-denys-valentynovych/
Контактний тел.	+380966173860
E-mail	peshev1988@gmail.com
Сторінка курсу в ЦОДТ МДПУ ім. Б.Хмельницького	https://dfn.mdpu.org.ua/course/view.php?id=5079
Консультації	Очні консультації: згідно графіку роботи кафедри філософії. Онлайн-консультації: через систему ЦОДТ МДПУ ім. Б. Хмельницького.

1. АНОТАЦІЯ

Навчальна дисципліна «ЗП-03 Філософія» з циклу нормативних компонентів здобувачів вищої освіти за освітньою програмою «Професійна освіта. Комп'ютерні технології» передбачає формування у здобувачів поглиблених знань, умінь і навичок в освоєнні світоглядної культури у суспільному та особистому житті.

Основою вивчення дисципліни є ознайомлення студентів із сутністю філософії як науки і форми суспільної свідомості в її історичному розвитку, місцем та роллю філософії в розвитку філософської думки в Україні, її місцем в загальному розвитку історії філософії і сучасного світового процесу, засвоєння студентами широкого кола філософських проблем, формування гуманістично-орієнтованого світогляду.

Здобувачі мають можливість ознайомитись з основними поняттями та теоріями світової історії філософії, основні етапи розвитку та найбільш важливі персоналії світової філософії, зміст основних першоджерел філософії, філософські методи та їх використання, тренди сучасної філософської думки.

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Основна мета засвоєння освітнього компонента полягає в формуванні світоглядної культури студентів, спрямування їхньої діяльності на самостійний пошук істин і цінностей, якими вони могли б керуватися в своєму суспільному і особистому житті, на наполегливу і вдумливу працю по осмисленню реалістичної картини навколишньої дійсності і самопізнанню власного внутрішнього світу.

Завданнями освітнього компонента є вивчення основ філософської культури, формування необхідних методологічних принципів та навичок аналізу предметів та явищ реального світу, і насамперед соціально-економічних, набуття навичок, що формують вправність мислення, розвиненість рефлексії, здатність до інтелектуальної комунікації.

3. ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКІ НАБУВАЮТЬСЯ ПІД ЧАС ОПАНУВАННЯ ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ

Загальні компетентності

ЗК 1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК 2. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК 11. Здатність діяти на основі етичних міркувань.

Спеціальні (фахові) компетентності

ФК 1. Здатність використовувати у професійній діяльності основні положення, методи, принципи фундаментальних та прикладних наук.

ФК 9. Здатність забезпечити розвиток особистості учнів/слухачів, формування в них громадянських цінностей та професійно-значущих якостей.

4. РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ

ПРН 1. Знання основних форм і законів абстрактно-логічного мислення, основ логіки, норм критичного підходу, основ методології наукового пізнання, форм і методів аналізу та синтезу.

ПРН 2. Уміння самостійно здобувати систематичні знання в галузях професійної освіти та комп'ютерних технологій, осмислювати і робити обґрунтовані висновки на основі аналізу літературних джерел та експериментальних даних.

ПРН 7. Знання системи загальних норм моральної поведінки людини та групи людей, етичних принципів, розуміння професійної моралі.

ПРН 33. Знати і розуміти роль і місце фізико-математичних та комп'ютерних наук у загальній системі знань про природу та суспільство, у розвитку техніки й технологій та у формуванні світогляду особистості.

5. ОБСЯГ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

Вид заняття	Загальна кількість	Лекції	Практичні заняття	Самостійна робота
Кількість годин	120 годин	20 годин	20 годин	80 годин

6. ПОЛІТИКА

Політика академічної поведінки та етики:

- Не пропускати та не запізнюватися на заняття за розкладом;
- Вчасно виконувати завдання семінарів та питань самостійної роботи;
- Вчасно та самостійно виконувати періодичні контрольні завдання;
- Дотримуватись норм академічної доброчесності.

7. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

7.1 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЗАГАЛЬНА)

Кількість годин	Тема	Форма діяльності (заняття, кількість годин)	Література	Завдання	Вага оцінки	Термін виконання
Блок 1. Філософія та її культурно-історичні типи						
12	Тема 1. Філософія в системі наук	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 5, 6, 8 Додаткова: 4, 13, 14	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 2. Філософія Стародавнього Світу	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 2, 3, 13 Додаткова: 4, 9, 17	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 3. Філософія Середньовіччя та Відродження	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 8, 12, 13 Додаткова: 3, 4, 9, 17	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 4. Філософія Нового часу та Просвітництва	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 9, 10 Додаткова: 11, 18	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (перший періодичний контроль)
12	Тема 5. Західна некласична філософія	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 9, 10 Додаткова: 9, 11, 18	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (перший періодичний контроль)
Блок 2. Основні проблеми філософії						

12	Тема 6. Буття як філософська проблема	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 6, 11 Додатко ва: 2, 7, 8, 10, 12	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 7. Свідомість як філософська проблема	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 7, 11 Додатко ва: 2, 4, 8, 12	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 8. Людина як філософська проблема	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 6, 11, 12, 13 Додатко ва: 2, 7, 8, 10, 12	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 9. Суспільство: основи філософського аналізу	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 1, 4, 9 Додатко ва: 2, 4, 8, 10, 12	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (другий періодичний контроль)
12	Тема 10. Філософія й образи майбутнього. проблеми й перспективи сучасної цивілізації	Лекція (2 год.), практична робота (2 год.), самостійна робота (8 год)	Основна : 1, 4, 9 Додатко ва: 12, 16, 18	Усний контроль, захист звіту практичної роботи	5	впродовж четвертого навчального семестру (другий періодичний контроль)

7.2. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ЛЕКЦІЙНИЙ БЛОК)

Теми лекцій та питання, що вивчаються
<p>Філософія як наука й форма світогляду</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Поняття філософії, її значення в системі вищої освіти.</i> 2. <i>Поняття світогляду, його структура, типи, функції.</i> 3. <i>Передумови виникнення філософії.</i> 4. <i>Предмет філософії та особливості філософського мислення</i>

Філософія Стародавнього світу

1. Особливості розвитку західного та східного типів цивілізацій, їх вплив на розвиток філософії.
2. Особливості й основні напрями релігійно-філософської думки Давньої Індії та Давнього Китаю.
3. Виникнення філософії в Давній Греції як теоретичної форми мислення.
4. Здобутки античних філософів та їх внесок у подальший розвиток філософії.

Філософія Середньовіччя та Відродження

1. Зміна світоглядних орієнтирів як передумова формування філософії Середньовіччя.
2. Загальна характеристика філософії Середньовіччя, основні етапи її розвитку.
3. Основні напрями середньовічної філософії.
4. Загальна характеристика й світоглядні основи епохи Відродження.
5. Особливості ренесансного типу філософського та наукового мислення.
6. Реформація та її ідеї.

Філософія Нового часу та Просвітництва

1. Історичні передумови появи філософії Нового часу та її загальна спрямованість.
2. Соціокультурні й соціально-економічні передумови формування цінностей епохи Просвітництва.
3. Німецька класична філософія: єдність та багатоманіття форм.
4. Просвітництво як культурний феномен

Західна некласична філософія

1. Класичний та некласичний типи філософствування.
2. Загальна оцінка і відмінні риси сучасної філософії, етапи її становлення.
3. Ірраціоналізм А. Шопенгауера та С. К'єркегора
4. Позитивізм і неопозитивізм.
5. «Філософія життя» Ф. Ніцше.
6. Тенденції розвитку сучасної філософії.

Буття як філософська проблема

1. Світ як єдність об'єктивного та суб'єктивного.
2. Дофілософське розуміння світу.
3. Розвиток наукових уявлень про світ та його будову.
4. Сучасні наукові уявлення про принципи організації світу.
5. Проблема першоначал світу (монізм, дуалізм, плюралізм).
6. Матеріалізм та ідеалізм як теоретичні напрями філософії щодо інтерпретації світу.

Свідомість як філософська проблема

1. Свідомість як предмет філософського аналізу.
2. Основні теорії походження свідомості.
3. Ідеальне й матеріальне в свідомості.
4. Творча сутність свідомості.
5. Суспільна та індивідуальна свідомість.

Людина як філософська пробле

1. Філософська концепція людини як основа науки про людину.
2. Історико-філософський огляд проблеми людини.
3. Проблема соціального, біологічного та духовного в людині.
4. Філософські концепції сенсу життя.

Суспільство: основи філософського аналізу

1. Суспільство як предмет вивчення філософії.
2. Матеріалістичний та ідеалістичний підходи до розуміння суспільства.
3. Закони суспільства, їх характер і особливості.
4. Рушійні сили й суб'єкти історичного процесу.
5. Суспільний прогрес, його критерії, типи й напрями розвитку.

Філософія й образи майбутнього. проблеми й перспективи сучасної цивілізації

1. Філософія постмодерну: особливості
2. Постструктуралізм
3. Герменевтика
4. Неопрагматизм
5. Структуралістський конструктивізм П.Бурдьє

7.3. СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРАКТИЧНІ ЗАНЯТТЯ)

Тема заняття	Завдання
Антична філософія	<ol style="list-style-type: none">1. Особливості, умови формування та етапи розвитку античної філософії.2. Давньогрецька натурфілософія про першооснову світу.3. Класичний період античної філософії:<ul style="list-style-type: none">• філософські вчення софістів;• діалектика Сократа;• учення Платона про Ідеї;• метафізика Арістотеля.4. Філософія елліністичного та римського періодів:<ul style="list-style-type: none">• епікуреїзм: проблема свободи й щастя людини;• скептицизм: криза античної раціональності;• етика стоїцизму;• філософія неоплатонізму.5. Історичне значення античної філософії.
Особливості та головні риси філософії Середньовіччя та Ренесансу	<ol style="list-style-type: none">1. Теоцентризм – основний принцип світорозуміння в епоху Середньовіччя.2. Проблема співвіднесення віри й розуму у філософії патристики.3. Співвідношення Божественного провидіння і свободи волі людини у філософії Августина Аврелія.4. Схоластика: загальна характеристика й основні етапи розвитку. Полеміка реалістів та номіналістів.5. Філософська система Фоми Аквінського як вища сходинка схоластичної філософії.6. Відродження як своєрідний синтез Античності та Середньовіччя. Антропоцентризм і гуманізм.7. Натурфілософія епохи Відродження.8. Гуманісти епохи Відродження про місце людини у світі і свободу його волі.9. Соціально-економічний ідеал епохи Відродження.
Проблеми, пошуки та досягнення	<ol style="list-style-type: none">1. Соціокультурний контекст світоглядного повороту XVI – XVII століть.

філософії Нового часу та Просвітництва	<ol style="list-style-type: none"> 2. <i>Філософія Нового часу: основні тенденції та особливості розвитку:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>емпіризм та раціоналізм в теорії пізнання;</i> • <i>проблема субстанції і варіанти її вирішення;</i> • <i>механічний матеріалізм Т. Гоббса;</i> • <i>суб'єктивно-ідеалістичний сенсуалізм Д. Берклі та Д. Юма.</i> 3. <i>Вільнодумство й раціоналізм епохи Просвітництва:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>критика релігії у працях французьких просвітителів;</i> • <i>соціально-антропологічні шукання просвітителів;</i> • <i>вчення про природне право й суспільний договір;</i> • <i>французький матеріалізм XVIII століття і його внесок у розвиток філософії.</i> 4. <i>Німецька класична філософія:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>морально-практична філософія І. Канта;</i> • <i>об'єктивний ідеалізм і діалектика Г. Гегеля;</i>
Сучасна західна філософія: основні напрями та школи	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Соціокультурні особливості XX століття та місце і значення філософії.</i> 2. <i>Сциєнтистські напрями у західній філософії XX століття.</i> 3. <i>Антропологічні напрями у філософії XX століття: екзистенціалізм, філософська антропологія, персоналізм, фрейдизм, неофрейдизм.</i> 4. <i>Культурологічні та історіософські напрями у філософії XX століття.</i> 5. <i>Основні напрями релігійної філософії XX століття.</i> 6. <i>Ситуація Постмодерну у філософії.</i>
Філософський зміст проблеми буття й діалектика його основних форм	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Буття як філософська категорія.</i> 2. <i>Основні форми й способи існування буття.</i> 3. <i>Становлення й еволюція уявлень про матерію.</i> 4. <i>Сучасна наука про матеріальну єдність світу і його багатоманітності</i> 5. <i>Атрибути матерії: рух як спосіб існування матерії; простір і час як форми існування матерії;</i>
Філософія і наукове пізнання	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Філософські концепції пізнання.</i> 2. <i>Людини як суб'єкта пізнання. Різноманіття форм пізнання, їх можливості та межі.</i> 3. <i>Рівні пізнавальної діяльності людини</i> 4. <i>Творчість та інтуїція у процесі пізнання.</i> 5. <i>Специфіка наукового пізнання</i> 6. <i>Поняття методу та методології наукового дослідження.</i>
Пізнання як філософська проблема	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Сутність і структура свідомості.</i> 2. <i>Філософські концепції свідомості.</i> 3. <i>Свідомість як сутнісна характеристика людини.</i> 4. <i>Відображення як генетична передумова свідомості. Формування свідомості в онтогенезі та філогенезі людини.</i> 5. <i>Мова як засіб спілкування і знакова система.</i> 6. <i>Моделювання свідомості. «Штучний інтелект».</i>
Людина у	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Проблема людини в історії філософії.</i>

філософському вимірі	<ol style="list-style-type: none"> 2. <i>Особистісний вимір людини. Поняття «індивід», «індивідуальність», «особистість» у філософському вимірі.</i> 3. <i>Філософські концепції антропосоціогенезу.</i> 4. <i>Людина як біопсихосоціальна істота.</i> 5. <i>Специфіка людського буття.</i>
Суспільство й історія як проблеми філософії	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Суспільство як спосіб буття людства.</i> 2. <i>Суспільство як система. Основні сфери суспільного життя та способи їх організації.</i> 3. <i>Філософські моделі соціальної реальності:</i> <ul style="list-style-type: none"> • <i>ідеалістичні підходи до аналізу суспільства;</i> • <i>розуміння характеру суспільного життя в історичному матеріалізмі;</i> • <i>натуралістичні та органістичні концепції історичного процесу.</i> 4. <i>Формаційний і цивілізаційний підходи до розуміння суспільного розвитку.</i> 5. <i>Суспільний розвиток. Прогрес і регрес. Еволюція і революція.</i> 6. <i>«Криза сучасної цивілізації» і альтернативні проекти майбутнього</i>
Філософія й образи майбутнього. проблеми й перспективи сучасної цивілізації	<ol style="list-style-type: none"> 1. <i>Предметне та проблемне поле філософії постмодерну</i> 2. <i>Філософія пост структуралізму М.Фуко</i> 3. <i>Герменевтика як напрямок</i> 4. <i>Неопрагматизм як філософське вчення сучасності</i> 5. <i>Структуралістський конструктивізм П.Бурдьє</i>

7.4 СТРУКТУРА ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ТЕМИ ДЛЯ САМОСТІЙНОГО ОПРАЦЮВАННЯ)

Тема для самостійного опрацювання
<p>Філософія як особлива галузь знання</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Характерні риси філософського мислення. 2. Співвідношення філософії, релігії, науки та мистецтва.
<p>Філософія Давнього Сходу</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Формування філософії як нового типу світогляду. 2. Філософія Давньої Індії: <ul style="list-style-type: none"> - взаємозв'язок ідей світоустрою, суспільного устрою та належного індивідуального буття у ведичній традиції; - ортодоксальні школи індійської філософії. 3. Філософія Давнього Китаю: <ul style="list-style-type: none"> - даосизм: учення про єдність природи та людини; - конфуціанство: учення про «благородного мужа»; 4. Мо-цзи та моїзм про державний устрій та управління державою.
<p>Проблема людини у філософії Середньовіччя та Відродження</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Августина Аврелій про моральне самовдосконалення людини. 2. Проблема сутності й існування у філософії Фоми Аквінського.

3. Ренесансний культ краси, творчості, любові та гідності людини.
Філософія марксизму 1. Передумови формування та теоретичні джерела філософії марксизму. 2. Матеріалізм і діалектика як основні принципи марксистської філософії. 3. Теорія суспільного договору у контексті філософії марксизму.
Тенденції розвитку сучасної філософії 1. Філософський посмодерн: вихідні ідеї та їх оцінки. 2. Філософія та соціальні процеси у сучасному українському суспільстві.
Філософські ідеї в українській літературі та громадсько-політичних рухах 1. Роль громадсько-політичних рухів у поширенні філософських ідей в Україні. 2. Філософсько-світоглядні ідеї представників української літератури ХІХ ст.
Проблема єдності світу у контексті сучасної науки 1. Рух як онтологічна категорія, його основні якості. 2. Проблема класифікації форм та рівнів руху матерії. 3. Поняття просторово-часового континууму і його якості.
Структурні компоненти свідомості: Свідомість, самосвідомість, несвідоме: природні і культурні детермінанти.
Філософські проблеми науки та техніки 1. Поняття науки. 2. Проблеми класифікації наук. 3. Техніка: закономірності її розвитку й роль у суспільстві.
Цінність як спосіб освоєння світу людиною 1. Поняття цінностей та їх соціальна природа. 2. Класифікація цінностей. 3. Життя людини як цінність в історико-філософському вченні. 4. Актуальні проблеми життя як цінності в українському суспільстві.

8. МЕТОДИ ТА ФОРМИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль, усне опитування, перевірка самостійних та індивідуальних робіт, модульний контроль, підсумковий семестровий контроль.

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ВИДІВ КОНТРОЛЮ

Загальна система оцінювання курсу	За семестр з курсу дисципліни проводяться два періодичні контролі (ПКР), результати яких є складником результатів контрольних точок першої (КТ1) і другої (КТ2). Результати контрольної точки (КТ) є сумою поточного (ПК) і періодичного контролю (ПКР): $КТ = ПК + ПКР$. Максимальна кількість балів за контрольну точку (КТ) складає 50 балів. Максимальна кількість балів за
--	--

	<p>періодичний контроль (ПКР) становить 60 % від максимальної кількості балів за контрольну точку (КТ), тобто 30 балів. А 40 % балів, тобто решта балів контрольної точки, є бали за поточний контроль, а саме 20 балів. Результати поточного контролю обчислюються як середньозважена оцінок ($X_{\text{ср}}$) за діяльність студента на практичних (семінарських) заняттях, що входять в число певної контрольної точки. Для трансферу середньозваженої оцінки ($X_{\text{ср}}$) в бали, що входять до 40 % балів контрольної точки (КТ), треба скористатися формулою: $\text{ПК} = (X_{\text{ср}}) * 20 / 5$. Таким чином, якщо за поточний контроль (ПК) видів діяльності студента на всіх заняттях $X_{\text{ср}} = 4.1$ бали, які були до періодичного контролю (ПКР), то їх перерахування на 20 балів здійснюється так: $\text{ПК} = 4.1 * 20 / 5 = 4.1 * 4 = 16.4 // 16$ (балів). За періодичний контроль (ПКР) студентом отримано 30 балів. Тоді за контрольну точку (КТ) буде отримано $\text{КТ} = \text{ПК} + \text{ПКР} = 16 + 30 = 46$ (балів).</p> <p>Студент має право на підвищення результату тільки одного періодичного контролю (ПКР) протягом двох тижнів після його складання у випадку отримання незадовільної оцінки.</p> <p>Підсумковим контролем є екзамен, на його складання надається 100 балів за виконання тестів (або задач чи завдань іншого виду). Загальний рейтинг з дисципліни (ЗР) складається з суми балів (Е), отриманих на екзамені, і підсумкової оцінки (ПО) та ділиться навпіл. $\text{ЗР} = (\text{ПО} + \text{Е}) / 2$</p>
<p>Практичні заняття</p>	<p>«5» – студент в повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну, обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі розрахункові / тестові завдання. Здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«4» – студент достатньо повно володіє навчальним матеріалом, обґрунтовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, в основному розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому нормативну та обов'язкову літературу. Але при викладанні деяких питань не вистачає достатньої глибини та аргументації, допускаються при цьому окремі несуттєві неточності та незначні помилки. Правильно вирішив більшість розрахункових / тестових завдань. Студент здатен виділяти суттєві ознаки вивченого за допомогою операцій синтезу, аналізу, виявляти причинно-наслідкові зв'язки, у яких можуть бути окремі несуттєві помилки, формувати висновки і узагальнення, вільно оперувати фактами та відомостями.</p> <p>«3» – студент в цілому володіє навчальним матеріалом, викладає його основний зміст під час усних виступів та письмових розрахунків, але без глибокого всебічного аналізу, обґрунтування та аргументації, допускаючи при цьому окремі суттєві неточності та помилки. Правильно вирішив половину розрахункових / тестових завдань. Має ускладнення під час виділення суттєвих ознак вивченого; під час виявлення причинно-наслідкових зв'язків і формулювання висновків.</p> <p>«2» – студент не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових розрахунків, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності. Правильно вирішив окремі розрахункові / тестові завдання. Безсистемно відділяє випадкові ознаки вивченого; не вміє зробити найпростіші</p>

	операції аналізу і синтезу; роботи узагальнення, висновки.
Умови допуску до підсумкового контролю	Студент, який навчається стабільно на «відмінні» оцінки і саме такі оцінки має за періодичні контролю, накопичує впродовж вивчення навчального курсу 90 і більше балів, має право не складати екзамен з даної дисципліни. Студент зобов'язаний відпрацювати всі пропущені семінарські заняття протягом двох тижнів. Невідпрацьовані заняття (невиконання навчального плану) є підставою для недопущення студента до підсумкового контролю.

Поточний контроль (реферат, есе, презентація)	В сумі 5 балів 1 бал – Відповідність змісту обраній темі 1 бал – Логічна структурованість матеріалу, ґрунтовність, повнота і критичність аналізу літератури з теми реферата 1 бал – Успішність виконання завдання, глибина аналізу зібраного фактичного матеріалу 1 бал – Літературне, технічне й естетичне оформлення роботи 1 бал – Публічний захист роботи
Поточний контроль (самостійні контрольні роботи)	5 балів Розподіл балів, як за відповідь на практичному занятті
Поточний контроль (підсумкове тестування)	5 балів 0,5 бала за кожну правильну відповідь на кожне з 10 тестових завдань
Періодичний контроль (ПМК)	30 балів 10 балів за кожне з 2 завдань (одне – теорія, одне – практика з методичним аналізом) та 10 тестових завдань – 10 балів

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА ТА ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ

ОСНОВНА ЛІТЕРАТУРА

1. Запорожченко О.В. Навчальний посібник з філософії з завданнями та тестами. – Ізмаїл: РВ ІДГУ, 2019. – 256 с.
2. Козьмук Я., Задубрівська О. Філософія: навч. посіб. / Я. Козьмук, О. Задубрівська. - Чернівці Рута, 2012. – 139 с.
3. Троїцька Т. С. Філософія : навчальний посібник / Троїцька Т. С. – Мелітополь, 2008
4. Філософія: навчальний посібник-практикум / О.Г. Волков, А.М. Землянський, Р. І.Олексенко, Є. М. Рябенко. – Мелітополь, 2017. – 272 с.
5. Кремень В.Г. Філософія: мислителі, ідеї, концепції: Підручник / Кремень В.Г., Ільїн В.В. - К.: Книга, 2005. - 528 с.
6. Кулик О.В. Філософія : Навчальний посібник для вищих навчальних закладів III – IV рівнів акредитації/ О.В. Кулик. - Дніпропетровськ: Монолит, 2013. - 692 с.
7. Лаппо В. Філософія : навчально-методичний посібник / Віолетта Валеріївна Лаппо. – Івано-Франківськ, 2013. – 242 с.
8. Основи філософських знань. Підручник/ За ред. В.А.Буслинського. – Львів: Новий світ, 2013. – 352 с.
9. Петрушенко В.Л. Філософія: Вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії: навч. посіб. / Віктор Петрушенко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. – 594 с.

10. Повар А. Філософія : навчально-методичний посібник / А.М. Повар, Т.В. Сулятицька. – Кам'янець-Подільський, 2015. – 163 с.
11. Попович М. Бути людиною / Мирослав Попович. – Київ : Видавничий дім «КиєвоМогилянська академія», 2013. – 223 с.
12. Філософія : Підручник / За ред. М. І. Горлача, В. Г. Кременя, В. К. Рибалка. – Харків: Консум, 2010. — 672 с.
13. Філософія: підручник / О.П. Сидоренко, С.С. Корлюк, М.С. Філяпіп та ін.; за ред. О.П.Сидоренка. – К.: Знання, 2010. — 414 с.

ДОПОМІЖНА ЛІТЕРАТУРА

1. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії ім. Г. С. Сковороди ; голова редкол. В. І. Шинкарук. - К. : Абрис, 2002. - 742 с.
2. Філософський словник соціальних термінів / В. П. Андрущенко [та ін.] ; заг. ред. В. П. Андрущенко. - 3. вид., доп. - К. ; Х. : Видавництво "Р.И.Ф.", 2005. - 672 с.
3. Хамітов Н.В. Філософський словник. Людина і світ / Н. В. Хамітов, С. А. Крилова. - К. : КНТ : Центр навчальної літератури, 2007. - 264 с.
4. Бондаревич І.М. Філософія: діалог мислителів, епох, цивілізацій : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І. М. Бондаревич ; Запоріж. нац. техн. ун-т. - Запоріжжя: ЗНТУ, 2012. - 251 с.
5. Онофрійчук О.А. Філософія : навч.-метод. посіб. / Онофрійчук О. А. ; Миколаїв. нац. ун-т ім. В. О. Сухомлинського, Навч.-наук. ін-т історії та права. - Херсон : Гринь Д. С. [вид.], 2014. - 222 с.
6. Петрушенко В.Л. Філософія: Вступ до курсу, історія світової та української філософії, фундаментальні проблеми сучасної філософії : навч. посіб. / Віктор Петрушенко ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2014. - 594 с.
7. Кавалеров А.І. Філософська пропедевтика : навч.-метод. посіб. / А. І. Кавалеров, В. І. Ворніков ; Держ. закл. "Південноукр. нац. пед. ун-т ім. К.Д.Ушинського": Астропринт, 2013. – 95 с.
8. Попович Мирослав. Григорій Сковорода: філософія свободи. — К. : Майстерня Білецьких, 2007. — 256 с.
9. Рассел Бертран. Історія західної філософії / Пер. Юрій Лісняк, Петро Таращук. — К. : Основи, 1995. — 759с.
10. Сартр Ж.П. Буття і ніщо. Нарис феноменологічної онтології. – К.: Основи, 2001. - 854 с.
11. Скомаровський В. О. Історія європейської філософії: Нова доба: посібник / В. О. Скомаровський ; Європ. ун-т, Уман. філ. - Умань : Сочінський, 2012 . Ч. 2. - 2012. - 346 с.
12. Стейнберг Д. Філософія для життя. Пізнати себе краще/ Делія Стейнберг ; з ісп. пер. В'ячеслав Сахно. - Київ : Новий Акрополь, 2014. – 167 с.
13. Філософія: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / Петрук Н. К., Борканюк А. Б. - Хмельницький : ХНУ, 2012. - 283 с.
14. Філософія: навч. посіб. / [О. М. Бардін та ін.] ; за ред. О. М. Бардіна, М. П. Требіна ; Нац. техн. ун-т "Харк. політехн. ін-т". - Х. : НТУ "ХПІ", 2012. - 431 с.
15. Філософія: навч. посіб. / [О. М. Кузь та ін.] ; за заг. ред. д-ра філос. наук, проф. Чешка В. Ф. ; Харк. нац. екон. ун-т. - Х. : ХНЕУ, 2013. - 263 с.
16. Філософія: навч. посіб. для студентів усіх напрямів підгот. / Тімченко О. П. та ін; Укоопспілка. - Львів : Растр-7, 2015. – 359 с.
17. Філософія. Хрестоматія: навч. посіб. / Л.Г.Дротянко (уклад.). – К. : Видавництво Національного авіаційного університету "НАУ-друк", 2009. – 244 с.
18. Філософія: нове покоління / Національний ун-т «Києво-Могилянська академія» / М.Л. Ткачук (відп.ред.) Б.Шуба (упоряд.). - К. : Видавничий дім «Києво-Могилянська академія», 2008. — 135 с.

ІНФОРМАЦІЙНІ РЕСУРСИ:

1. <http://www.philosophy.ua> – сайт Українського філософського фонду.
2. <http://www.psylib.kiev.ua> – електронна бібліотека «psylib» (психологія, філософія, релігія, культурологія, методологія та ін.).
3. <http://www.svichado.com> – сайт видавництва «Свічадо» (Історія релігії, переклади Отців Церкви, християнська художня література, богословська та богослужбова література, філософія, психологія, етика та ін.).
4. <http://religstudies.org.ua/main.php> – сайт «Релігієзнавство в Україні» Української асоціації релігієзнавців.
5. <http://www.philsci.univ.kiev.ua/UKR/index.html> – електронна бібліотека кафедри філософії та методології науки філософського факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
6. <http://www.socd.univ.kiev.ua/PUBLICAT/index.phtml> – бібліотека соціологічного факультету Київського національного університету імені Тараса Шевченка.
7. <http://www.ji.lviv.ua/index.htm> – інтернет-версія культурологічного часопису «І».
8. <http://litopys.org.ua> – сайт «Ізборник»: історія України IX–XVIII ст.: першоджерела та інтерпретації (електронна бібліотека давньої української літератури та розвідок з політології).
9. <http://dialogs.org.ua/ua/> – «Діалог.UA» (інформаційний ресурс, орієнтований на суспільний діалог з проблем стратегії розвитку України, стимулюванні дискусій, які б допомогли віднайти шляхи до встановлення соціально-політичного консенсусу щодо образу майбутнього країни, її місця та місії у світі).